

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ३६ / अंक : २७ / २०७५ माघ २५ गते शुक्रबार / 8 Feb., 2019 / मूल्य रु. १०/-

फागुन ७ बाट जनसंघष

काठमाडौं। राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीले आगामी फागुन ७ गतेबाट हिन्दु राष्ट्र पुर्नस्थापना र संवैधानिक राजतन्त्रको माग गर्ने जनसंघष घोषणा गरेको छ। कमल थापा नेतृत्वको मूल राष्ट्रपालो गत माघ २९ र २२ गते बसेको केन्द्रीय समितिको बैठकले आगामी फागुन ७ गतेबाट जनसंघष गर्ने निर्णय गरेको सो पाचार प्रसार विभाग प्रमुख मोहन श्रेष्ठले जानकारी दिएका छन्। राष्ट्रपाले पहिलो चरणको जनसंघष कार्यक्रममा फागुन ७ गते प्रजातन्त्र दिवसको दिन केन्द्रमा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई, प्रदेशमा ७ वटै मुख्यमन्त्रीलाई र जिल्लामा प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई हिन्दु राष्ट्र र संवैधानिक राजतन्त्र स्थापना गर्ने गरी संविधान संशोधन

तालीलाई www.abhiyanonline.com.np गा पनि पढ्न सकिन्छ।

कर्मचारी समायोजन अलपत्र

काठमाडौं। आफू निकट कर्मचारीलाई केन्द्रमा राजनेताज्ञा सरकारले फागुन ५ गते भित्र अधिकृत स्तरका निजामती कर्मचारीहरूलाई कर्मचारी समायोजनको पत्र दिइ सन्तु र त्यसको ३५ दिनभित्र तोकिएको कार्यालयमा कर्मचारीलाई हाजिर गएर अधिकृत स्तरका कर्मचारीको समायोजन सम्पन्न गर्ने केन्द्रीय सरकारको संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको कार्यसूचीमा अर्थ, शिक्षा र वन मन्त्रालयका केही उपसचिवहरू समायोजन भएर प्रदेश र स्थानीय तहमा जान नचाह्दा र तिनले केन्द्रमै बस्न चल्खेल गर्दा उपसचिवहरूको समायोजन प्रकृया गत मंगलबार नै सम्पन्न गर्ने मन्त्रालयको कार्यसूची प्रभावित हुन पुरोको छ।

सरकारले ६१ सचिवलाई केन्द्रमा र ६७६ विभिन्न

>>> बाँकी ८ पेजमा

जन सेनामा भर्ती आळ्हान

काठमाडौं। अर्ध भूमिगत गतिविधि गर्दै आएको नेत्र विक्रम चन्द्र विल्प नेकपाले देशभरि जनमुक्ति सेना गठन गर्न जनसेना भर्ती खुला गरेको आळ्हान गरेको छ। पूर्व जनमुक्ति सेना, वही गर्भित जनमुक्ति सेनालाई पहिले प्राथमिकता दिने गरी जनमुक्ति सेनामा भर्ती खुला गरेको प्रचार प्रसार दुर्गम गाउँहरूमा हुने गरेको छ। १६ वर्षेखि माथिका युवाहरूलाई जनसेनामा भर्ती गर्दै तालिम दिन थालेको समेत पार्टी सोतले बताएको छ। विल्प नेकपाका प्रवक्ता खड्ग बहादुर विश्वकर्मा

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रदेश सरकार उपलब्धिबिहीन

काठमाडौं। प्रदेश सरकार गठन भएको एक वर्ष पुरा भएको छ। गत वर्ष माघमा ७ वटै प्रदेशमा प्रदेश सरकार र संसद गठन भई संघीयता देशमा सञ्चालनमा आएको थिए। यो एक वर्षमा प्रदेश सरकारले जनतामा अनुभूति हुने गरी कुनै काम गर्न सकेका छैनन्। प्रदेश ५ देखि ७ वटा सम्म मन्त्रालय र मन्त्री नियुक्त भए पनि ती आवश्यक ऐन, कानुन र अधिकार नभएको बहाना बनाउँदै जनता र प्रदेशका काम गर्न असमर्थ हुँदै आएका छैन। मुख्यमन्त्रीहरूले केन्द्र सरकारले काम गर्ने अधिकार, आवश्यक ऐन, कानुन, कर्मचारी उपलब्ध नगराएको, प्रदेश मातहतका कार्यालय स्थापना नगराएको बहानामा काम गरेका छैनन्।

प्रायः सबै प्रदेश सरकारले चालु आर्थिक वर्षमा ५५ देखि ७५ अर्बसम्मको वार्षिक बजेट विनियोजन गरेको छैन तर प्रदेशमा विकास निर्माण, पूर्वाधार निर्माण प्रायः ठप्प छैन। स्थीर र स्पष्ट बहुमतको प्रदेश सरकार दुँदा पनि २ नं. प्रदेश

बाहेकमा नेकपाको प्रदेश सरकारले गति लिन सकेका छैनन्। प्रदेश नं. २ को सरकारले संघ भद्रा आगडिनै प्रदेश प्रहरी ऐन पारित गरेर केन्द्रलाई चुनौती दिए पनि अरु प्रदेश सरकार केन्द्रको आदेशपालक सरकार जस्ता सात्र देखिएका छैन। प्रदेश सरकारका चुनौती र समस्या समाधान गर्न गत मंसीरमा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली र ७ वटै प्रदेशका मुख्यमन्त्री, कानुन तथा आन्तरिक मामिला मन्त्रीहरू बीच छलफल भई संघ र अन्तर प्रदेश समन्वय समितिको बैठक बसेको समस्या पहिचान र समाधानका उपाय अपनाउन गर्न भएको राम बहादुर थापा, शंकर पोखरेल, पृथ्वी सुब्बा गुरुङ, प्रदीप ज्ञावाली र डा. युवराज खतिवडाको कार्यदल बनाई प्रधानमन्त्री कार्यालयमा प्रतिवेदन दिएको थिए। त्यो प्रतिवेदनको सुझाव अनुसार केन्द्र सरकारले प्रदेश सञ्चालनमा सहजीकरण गरेको पाइएको पनि देखिएको छैन। यो बीचमा प्रदेश सरकारले आफूलाई आवश्यक पर्ने >>> बाँकी ८ पेजमा

कांग्रेसले गच्छो मुलुकभरमै विरोध

काठमाडौं। संघीय संसदको प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेपाली कांग्रेसले गत सोमबार २१ मा सरकार विरोधी कार्यक्रम मुलुकमा ७७ वटै जिल्लामा गरेको छ। संघीयलाला किल्ला सदरमुकामहरूमा विरोध प्रदर्शन सम्पन्न गरेको छ।

नेपाली कांग्रेसका समापति शेरबहादुर देउवा बाहेकका केन्द्रीय नेताहरू विभिन्न जिल्लामा भएका विरोध कार्यक्रममा सहभागि भएका थिए। केन्द्रीय नेताहरू आ आफूलाई पाएक पर्ने जिल्लामा पुगेका कार्यक्रमलाई सम्बोधन समेत गरेका थिए।

>>> बाँकी ८ पेजमा

ओली सरकारका जफ ठुला, अर्थतन्त्र खस्कँदो अवस्थामा

६ महिनाको विकास खर्च १८ प्रतिशतमात्र

आफूलाई भएका अधिकारहरूको प्रयोग

नगर्नुपर्नि भ्रष्टाचार नै हो।

प्रधानमन्त्री ओलीले आफू प्रधानमन्त्री भएकै दिन उद्घोष गरेका थिए आफूपनि भ्रष्टाचार समेत गर्ने र अरुलाई पनि नगर्न

नदिने भनेर त्यही कारण उनले भ्रष्टाचारमा सुन्य सहनशिलता अपनाउने बताएका

भरपूर भनिएतापनि अबौ रूपैयाको

चामल आयत भैरहेको छ। कृषकहरूले

आफूहरूले उत्पादन गरेका बस्तुहरूको उचित मूल्य पाउन सकेका छैनन्।

>>> बाँकी ८ पेजमा

राष्ट्रपतिबाट लिए आचार्यले शपथ

काठमाडौं। निकै लामो समयको रिक्ततापछि भारतका लागि नेपाली राजदूतमा पूर्वमन्त्री निलम्बर आचार्य नियुक्त भएका छैन। आइताबार आचार्यले राष्ट्रपति विद्या भण्डारीबाट शपथ लिएका छैन। सो अवसरमा उनले पद तथा गोपनियताको शपथ लिएका छैन।

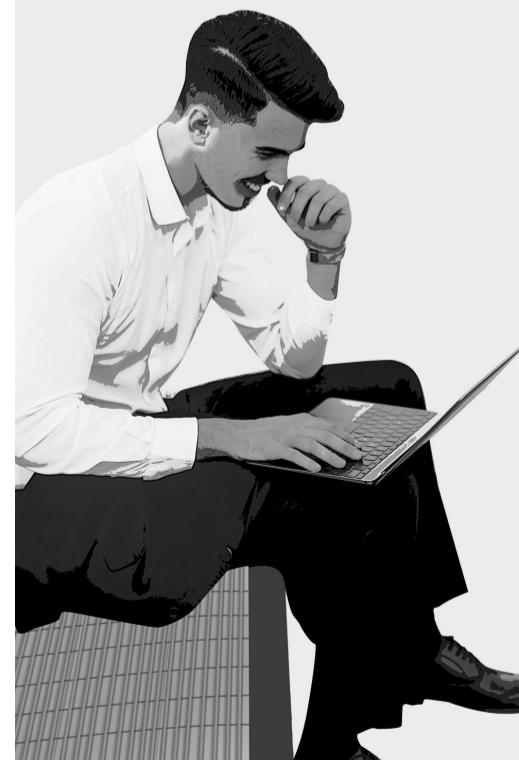
२०६२/६३ को आन्दोलन अधि राजाको उपस्थितिमा प्रधानन्यायाधिशले नेपाली राजदूतलाई

>>> बाँकी ८ पेजमा

prabhu Online Trading Saving A/C

OnlineDigital Share Trading

NEPSE मा Online शेयर कारोबार गर्न सकिने।

निःशुल्क e-banking सेवा। *

NEPSE मा आवङ्ग Broker हरूको आधिकारीक बैंक।

NEPSE को आधिकारीक वलीयरिङ्क बैंक।

* शर्तहरू लागू हुनेछन्।

prabhu BANK

Prabhu Building, Babarmahal
Post Box no.: 19441
Tel: +977 1 4788500
Fax: +977 1 4780588
E-mail: info@prabhbank.com
Url: www.prabhbank.com
Toll Free No.: 16600107777
Swift Code: PRVUNPKA

FABRICATED INDIAN DEMOCRATIC CLAIMS

C Kiran

INDIANS a few days back, celebrated Republic Day with a claim that they honour the date on which the Constitution of India came into effect on 26 January 1950 replacing the 1935 Government of India Act which was the governing document of India. History narrates that the Constitution was adopted by the Indian Constituent Assembly on 26 November 1949, and came into effect on 26 January 1950 with a democratic government system, completing the country's transition towards becoming an independent republic. Thus, 26 January was chosen as the Republic Day because it was on this day in 1929 when Declaration of Indian Independence was announced by the Indian National Congress as opposed to the Dominion status ruled by the then British regime.

Interestingly, India celebrates this day proclaiming itself a big vigil of democracy. India every year showcases its military parade on Republic Day, just to show off its military strength to the world. But unfortunately, its military is using its power brutally on innocent Kashmiris in Indian Held Kashmir and pushes Pakistan to indulge in

arms race thus creating strategic instability in the region. On the 70th Republic Day, celebrated in stadium in New Delhi it showcased its military might with newly acquired artillery systems from the US. On the other hand, many Indians who are now rising up against the 'saffronization' of India and imposition of harsh policies by Modi government, one of the Governors in Mizoram had to face shame publicly when no one turned up to listen to his views on the ceremony arranged for Republic Day in the stadium. Many people boycotted because of the harsh implications of citizenship rules for the concerned province and adjoining areas. A video on social media has been viral since the mark of Republic Day by Indians. In one of the ceremonies, little Indian girls and students are performing on Pakistani song which was made by Pakistan after the one year of APS attack. In 2014, this school attack caused loss of around 150 souls and in Pakistan's successful fight against terrorism, this song lyrics highlight that Pakistan wants peace through education. The use of this Pakistani song on Indian Republic Day suggests that Indian is ashamed and

very much aware of its brutal acts and societal decline but to portray in front of world, they are projecting message of peace through Pakistani song.

While the Indians were busy in their celebrations and completely shun their claims when it comes to Kashmir issue, innocent Kashmiris living across the Line of Control and around the world observe Indian Republic Day as Black Day. The purpose of this Day as Black Day is to remind India and the world about the gross human rights violations India has been doing in IoK and constantly deny the poor Kashmiris of the right to self-determination which was supposed to be given to them decades ago according to the resolutions passed by United Nations. The day is being marked with a complete strike in Indian occupied Kashmir and it was observed likewise on 26th of January 2019. In a statement, the Kashmiri leadership said that India had no justification to observe its Republic Day in Kashmir as it had illegally occupied the territory against the wishes of the Kashmiri people.

The authorities deployed Indian troops and police personnel to

prevent people from staging anti-India demonstrations. Moreover, whenever Kashmiris want to protest for their right of self-determination, mobile and internet services are suspended across occupied Kashmir, so that no media can reach to the voice of the oppressed people. However, India always forgets that Indian atrocities and state terrorism will not curb Kashmiris determination for freedom. Indian forces have tried heinous tactics against innocent people of Kashmir but they remain steadfast on their stance of achieving complete liberation from India. On this Day, Kashmiris every year try to make it clear to the world that India is a big impediment in their way of the right to self-determination. This year, like India is practising in past that in case of any important event, they order arrest of Kashmiri leaders. The authorities also placed Hurriyat leaders including Syed Ali Gilani, Muhammad Ashraf Sehrai, Muhammad Yasin Malik, Hilal Ahmed War, Javaid Ahmed Mir, Zafar Akbar Butt, Abdul Ahad Parra, Molvi Bashir Irfani and Paray Hassan Firdosi under house arrest or in custody to prevent them from leading the demonstrations. All

roads leading to a cricket stadium in Sonawar area of Srinagar, the main venue of official function in Srinagar, were sealed. Meanwhile, Chairman of Hurriyat Forum, Mirwaiz Umar Farooq, launched a social media campaign, highlighting the miserable plight of the Kashmiri detainees lodged in different jails.

India has introduced draconian laws in IoK to suppress freedom movement and struggle of Kashmiris. Indian army backed by infamous Armed Forces Special Powers Act and Public Safety Act is meant to suppress the political aspirations of the people of Occupied Kashmir and their just struggle, but India will never be able to succeed in its nefarious designs and ill motives. No doubt, it is the blood of Kashmiris which is keeping this freedom movement alive. Kashmiris will continue struggle until they are granted their inherent right to self-determination in line with UN Security Council resolutions and their own objectives. Human rights watchdogs and UN must take notice of atrocities in IHK and try to stop India through international pressure that they should at least stop brutal acts in Kashmir.

द्रुत मार्गको डिपीआर तयार

काठमाडौं । बहुप्रतिक्षित काठमाडौं-तराई मधेस फार्स्ट्राको को विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) दक्षिणी कोरियाली परामर्शदाता कम्पनी सुरुङ्गले तोकिएको समयभित्र सम्पन्न गरी नेपाली सेनाको इन्जिनियरिङ विभागलाई तुझाएको छ । गत असोज महिनामा सेनाले डिपिआर बनाउन सुरुङ्ग कम्पनीलाई ठेकका दिएको थियो । गत वर्ष ०७४ जेठमा सरकारले नेपाली सेनालाई फार्स्ट्राक द्रयाक निर्माण गर्न आयोजना हस्तान्तरण गरेको थियो । द्रुतमार्ग शुरुमा ७६.२ किमि लम्बाईको दुने डिपिआर बनेको थियो तर अहिले सुरुङ्ग कम्पनीले दुईवटा सुरुङ्ग मार्ग थप गरेका कारण ठूला र साना ९ वटा पुलको संख्या घट्ने गरी डिपिआर तयार गरेका सेनाका प्रवक्ता सहायक रथी याम प्रसाद ढकाल्ने जानकारी दिएका छन् । पहिला ३ स्थानमा करिब साडे ३ किमि लामो सुरुङ्ग मात्र बन्ने भारतीय कम्पनीले डिपिआर बनाएकोमा अहिले सुरुङ्ग कम्पनीले थप दुई स्थानमा सुरुङ्ग मार्ग बनाउने गरी द्रुत मार्गमा ६ किमि

सुरुङ्ग मार्ग बनाउनु पर्ने प्रस्ताव गरेको छ । पहिला १७ वटा पुल बनाउनु पर्ने ठाउँमा ७ वटा घटाएर १० वटा बनाउने डिपिआर तयार गरेको छ । सेनाले यो डिपिआर अध्ययन गरेर थप सुधार गर्नु पर्ने भए गर्न लगाएर ठिए निर्माणको काम थाल्ने जनाएको छ ।

नेपाली सेनाले ०६९ सालमै फार्स्ट्राकको द्रयाक खोल्ने काम सम्पन्न गरेको थियो । भारतीय कम्पनीलाई निर्माण, सञ्चालन र हस्तान्तरण (बुट्र प्रणाली)मा फार्स्ट्राक बनाउन दिने गरी डिपिआर बनाउन यस अधि सरकारले निर्णय गरेको भए पनि भारतीय निजी कम्पनीले लागत मूल्य ९२ अर्बाट बढाएर ११२ अर्ब रुपैयाँ पुन्याएको र गाडी सञ्चालन नभए पनि क्षतिपूर्ति रकम दिनु पर्ने शर्त लादेपछि पहिलो केपी शर्मा ओली सरकारले फार्स्ट्राक निर्माणमा भारतीय निजी कम्पनीलाई नदिई नेपाली ओत साधन र जनशक्तिबाट निर्माण गर्ने निर्णय गरेको थियो । भारतीय कम्पनीले त्यसपछि डिपिआर प्रतिवेदनको मूल्य ७५ करोड

तोकेको थियो । त्यो डिपिआरको मूल्य बढी भएपछि नेपाली सेनाले नयाँ डिपिआर बनाउन १३ महिना अगाडि टेण्डर आव्हान गरेको थियो । फार्स्ट्राकको चौडाई तराई क्षेत्रमा २७ मिटर र पहाडी क्षेत्रमा २५ मिटर हुनेछ । ललितपुरको खोकनाबाट सुरु भई निजगढको पूर्व-पश्चिम राजमार्गमा जोडिने छ । सुरुङ्ग मार्गको लम्बाई थपिने भएपछि २-३ किमि फार्स्ट्राक छोटिन सक्ने सेनाका इन्जिनियर विभाग प्रमुख उपरथी खाँण्ले बताएका छ । सेनाले फार्स्ट्राक निर्माण गर्न ९ स्थानमा वेश्याम्य खडा गरिसकेको छ । अर्को एक ठाउँमा वेश्याम्य राख्ने तयारी गरि रहेको छ । बारबाको निजगढमा ७ किमि क्षेत्रमा रुख कटान गरी सडकको वेस फिनिसिङ गरिरहेको छ । सेनाले अहिले फार्स्ट्राकको रेखाङ्कन गरिएको सडकका डाडा र ढिस्को कटान गर्ने, खाल्डा खुल्डी पुर्ने काम गरिरहेको जाएको छ । फार्स्ट्राकको डिपिआर तयार भएकाले अब यो द्रयाक छिटै बने निश्चित भएको छ ।

भेरी-बबई आयोजनाको सुरुङ्ग निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा

सुर्खेत । नेपालमै पहिलोपटक टनेल बोरिङ मेसिन (टिबिएम) प्रयोग गरिएको भेरी-बबई डाइभर्सन आयोजनाको सुरुङ्ग निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । सोम्बाटा बिहानसम्म आयोजनाको ११.१ किलोमिटर सुरुङ्ग खनिएको आयोजना निर्देशक सञ्जीव बरालले जानकारी दिए । ०७४ कातिकावाट सुरु गरिएको टिबिएम प्रयोगले हालसम्म ११ किमिभन्दा बढी सुरुङ्ग खन्ने काम सकिएको उनको भनाइ छ । १२.२ किलोमिटर लम्बाई र साडे पाँच मिटर व्यास रहेको सुरुङ्ग निर्माणका लागि ७०

सुरुङ्ग खन्ने काम आगामी चैतभित्र सम्पन्न गरिसक्ने आयोजना निर्देशक बरालले बताए । हामी चैतसम्म सुरुङ्गको

ब्रेक शु' गरिसक्छौं,' उनले भने । आयोजनाले ०७६ चैत मसान्तसम्म सुरुङ्ग निर्माणको सम्पूर्णता अवधि भए पनि भन्दै एक वर्षअघि नै काम सकिन लागेको बरालले बताए । १० फेब्रुअरी २०७५ बाट परियोजनाको काम सुरु भएको हो । निर्माणको जिम्मा चिनियाँ कम्पनी चाइना ओभरसिज इन्जिनियरिङ ग्रुप लिमिटेड (कोम्प)ले पाएको छ । २८ मार्च २०२० सम्म सुरुङ्ग निर्माणको काम पूरा गर्ने आयोजनाको लक्ष्य भए पनि त्यसको एक वर्षअघि नै सुरुङ्ग निर्माण सकिन लागेको हो । ११ किलोमिटर लम्बाई र साडे पाँच मिटर व्यास रहेको सुरुङ्ग निर्माणका लागि ११

सीपी कमरेड कि दामरेड ?

काठमाडौं । नेपाल कालेलाई केपीओलीले नपत्याए पछि नेकपामा मिल्लबाट बन्धित भएका थिए । मालेका महासचिव सीपी मैनाली उत्तर कोरियाका नेताको जन्मजयन्ती भव्यताका साथ मनाउन समिति गठन गरेपछि चर्चामा आएका छन् ।

देश निर्माता पृथ्वीनारायण शाको जन्मजयन्ती मनाउन लाज मान्ने सीपी कमरेडलाई धेरैको प्रश्न छ- सीपी कमरेड कि दामरेड ?

उत्तर कोरियाले मालेलाई आर्थिक रूपमा पहिले देखिए नै सधाइरहेको छन् ।

नेपालका कम्युनिष्टहरू कति राष्ट्रवादी, कति देशभक्त यो उदाहरणले पनि देखिन्छ । त्यसो त नेपाली कम्युनिष्टहरू मार्क्स, माओलेगायतका विदेशी नेताहरूलाई आफ्नो आदर्श बनाउँदै आएका छन् ।

Every game. Everything about the game.

सबै देवेल

www.sabaikhel.com

[/sabaikhel](#)

info@sabaikhel.com

[@sabaikhel](#)

For Advertisement : sabaikhel@gmail.com

सिंह सरकारको असिंह शासन, देश

● राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

फास्ट ट्र्याकबाट जारी भएको
संविधान र त्यो संविधानले गराएको
चुनावबाट आएको दुई तिहाइको स्थिर
सरकारले देशमा अस्थिरता बढाउदै लगेको
छ । नाकावन्दी कालमा राष्ट्रवादको
नारा लगाएर ओली हिरो बनेका थिए ।
त्यतिबेलाका हिरो ओलीको खुट्टा माटोमा
रहेनछ, यो एकवर्षको उनको दोस्रो
कार्यकालले प्रष्ट पान्यो । सरकार ५
वर्ष अभेद्य किल्लाजस्तो छ, कसैले छुन
हल्लाउन, हटाउनै नसक्ने तर भ्रष्टाचार
व्याप्त छ, कानुनव्यवस्था केही पनि छैन,
छ भने मानसिक आतक छ, असुरक्षाको
चिसो सिरेटो प्रत्येक नागरिकको मनमा
हुँडलो बन्दो छ । मुलुकलाई हाहाकार
त्यही संविधानले सिर्जना गरेको थियो ।
तैपनि जनताले ओलीको अडानलाई
देशभक्तको रूपमा बुझे र आमचुनावमा
दर्ता दिएका थिए ।

दुई तिहाइ का दिन।
 दुई तिहाइको सरकारको नेतृत्व
 केपी ओलीले गरेको वर्षदिन भयो । ५
 वर्षलाई कसैको लक्का न धक्काको
 रूपमा सरकारको नेतृत्व गरेको नेकपा र
 प्रधानमन्त्री ओली कुकरके पुच्छर बाह वर्ष
 ढुग्रामा राख्ये पनि बाड्गामा बाड्गै चरित्रमा
 देखिए । व्यवस्था बदलियो, बानी बदलिएन,
 व्यक्ति बदलिए, व्यवहार बदलिएन । मुलुक
 भ्रष्टाचार र अनीति, नैतिकहीनताका पाखरी
 बन्न पुग्यो । एमनेष्टी र विश्व बैंकको
 रिपोर्ट यसै भन्न ।

नेपालीमा उखान छ- बाँदरको हातमा
नसिवल । ओलीको हातमा सत्ता के

वीर अस्पतालमा शवगृहको अभाव

काठमाडौं । देशकै जेठो वीर
 अस्पतालमा शवगृह नहुँदा बेवारिसे बिरामी
 र शव एकै ठाउँमा राख्ने गरिएको छ ।
 अस्पतालले इमर्जन्सी बिरामी र कुरुवा
 आवतजावत गर्ने गेटमै शव राख्दै आएको
 छ । बेवारिसे बिरामीको पनि त्यहीं उपचार
 गर्ने गरिएको छ । ढोकाछेउमै शव राख्दा
 अस्पतालमा आउने बिरामीमा मानसिक
 र शारीरिक समस्या आउन सक्ने
 चिकित्सकहरू बताउँशैन ।

अस्पतालका इमर्जन्सी विभाग प्रमुख
डा. भोलाराम श्रेष्ठले बेवारिसे बिरामी र
शव एकै ठाउँ राख्ने रहर नभएर बाध्यता
भएको बताए । उनले भने 'बेवारिसे
व्यक्तिको मृत्यु भएमा शव उठाउन
केही समय लाग्छ । नत्र एक दिनमै
शव उठिसक्छ ।' पुरानो भवन भएकाले
अस्पतालमा शव राख्ने ठाउँको अभाव
रहेको उनको भनाइ छ ।

हरका उनका नानाइ छ ।
बिरामी ओहोरदोहोर गर्ने बाटैमा
शब राखिएको हुन्छ । प्रायः हरेक दिन
एक/दुईजना बिरामीको मृत्यु हुन्छ । शब
राख्ने विकल्प नभएपछि खुला स्थानमा
लगेर बेडमा छोपेर राख्ने गरिएको छ ।
अस्पतालको भुइँतलास्थित आकस्मिक
कक्षको मुख्य ढोकामै शब राखिएको
हुन्छ । उक्त बाटो भएर बिरामी र
बिरामीका आफन्त इमर्जेंसी, एक्स-रे,
ल्याब तथा लड्ड बैंक जाने गर्नुपर्न ।

यगो, वर्ष दिनमा बाँदरे चरित्र बाहेक
केही देखिएन। सविधान कार्यान्वयन
गर्न र संघीय लोकतन्त्र स्थापित
गर्न बनेको दुई तिहाइको सरकार,
समाजवाद समाजवादको रट लगाएर
म नै राज्य हुँ भन्नेजस्तो अभिमानमा
पो देखिए केपी ओली। ओलीमा यति
धेरै अहंकार आउनुको कारण नै अति
महत्वाकांक्षाबाट सिर्जित अधिनायक सोच
हो। सिंहदरवारको सरकार गाउँसम्म
भ्रष्टाचार पुगेको देखेर सर्वसाधारण निराश
हुनथालेका छन्। जनतालाई भर दिनुपर्ने
कर दियो सरकारले। विश्वास दिनुपर्ने,
अतास दियो सरकारले। नेपालको
इतिहासमै कि त राणा शासनमा भयो
होला त्यस्तो भ्रष्टाचार, कि ओलीराजमा।
केपी ओली श्री ६ बन्न खोजेकै हन ?

प्रचण्ड एमालेमा बिलय भए, बैद्य
बिप्लवहरू कराइरहेका छन् । बाबुराम
पाखा लागे । विवेकशील साभाले चुनावमा
केही चुरीफुरी गरेको थियो, आफू आफूमै
दाँत भाराभार गरेका छन् । राप्रपा
नामका ३ पार्टी जुट्ने र फुट्ने क्रम
जारी छ । प्रतिष्क्षीमा नेपाली कांग्रेस
छ, उसले अझै वीपीको धार पक्रिन
सकेको छैन । उल्टो आन्दोलनको नाममा
आगजनी गरेर बाँकी बक्तौता आकर्षण
पनि कमजार पार्दैछ । नेकपा राजनीतिक
जंगलको एकलो सिंह भन्दा हुन्छ ।
यहीकारणले गर्दा संसदको सर्वोच्चताका
नाममा नागरिक सर्वोच्चतालाई अर्थात
आमरण अनसनलाई समेत कुल्लेव अधि
बद्धेको दश्य देखियो ।

आदर्श बगार्ने धैरे छन् । नाकावन्दीका
बेलामा, मधेश आन्दोलनका बेलामा,
जनआन्दोलनको सफलतापछिको ९३
वर्षसम्म नेताहरूले आदर्श मात्रै बगारे ।
नतिजा के निस्कियो ? दही मथेको भए न
घीउ निस्कन्छ, पानी मथेर के निस्कन्तु ?
९३ वर्ष पकाएको लोकतन्त्र र जाति पकाए
पनि पानी बाकलो नहन उस्तै देखियो ।

पाना बापले नमुना उत्तर दाखेवा ।
राजनीति यस्तै हो अर्को चार वर्ष ।
जति पनि घोटाला र जति पनि युवा
निकासी भझरहनेछन् । अर्थविदहरू ढुकुटी
रितिएको र आर्थिक अराजकता बढेको
संकेत दिइरहेछन्, सरकार जनताले
दूधभात पनि खान पाएका छैनन् । र
भन्ने शैलीमा सिंहदरवारमा गजधम्म
बसेर बार्दलीबाट जनताको रुचे मुहार
हेरिरहेको छ । लोकतन्त्रमा विश्वास गर्ने

जनताको यो हदसम्मको अपमान ?
यस्तो अपमानको विष पिएर गणतान्त्रिक
लोकतन्त्र कृति दिन बाँच सक्छ ।

लोकतन्त्र लोकतन्त्र भन्नेहरूले
हेरुन्- पूर्वराजा जाता जान्छन्, उतै
जनताको लुँडो देखिन्छ । जयजयकार
भइरहेको छ । जनताले लोकतन्त्रका
रथी महारथीहरूको अपराधिक दुशासन,
दुर्योधन चरीत्रप्रतिको मौन घृणा देख्न
सकेका छैनन् । जनतामित्र आगो सल्लिङदै
गएको छ, राजनीतिमा डंडेलो सल्लिकयो
भने राजा फालेर बादशाह बनेका, धर्म
फालेर परर्थमप्रति आशक्त हुनेहरूको कुन
गति होला ? भारतमा हिजो मोदीको कुन
चकचकी थियो, आज तिनै मोदीको पतन
किन हेँदैनन् नेकपाहरू । नेकपाहरूको
नाक छैन कि कसो ? नेकपा महानगरको
फोहरको कन्टेनर नै भइसक्यो त । जनता
मन नपढ्ने, जनताको भाव र भेऊ थाहा
नपापाञ्चे अझशारी याजनीति हो ।

समाज । बुद्धिजीवी अथवा संचेतन वर्ग त पार्टी पार्टीका कित्ता कित्तामा बिहक्त हैं । बुझने, दबाव र प्रभाव दिनसक्नेहरु पार्टीका कार्यकर्ता बनेपछि, स्वार्थको लक्षण रेखामा बांधिएपछि छरिएका सर्वसाधारणको पीडा बुझने को, तिनको अवाज उठाइदिने र न्याय दिलाइदिने कसले ? यो अवस्थाले मुलुकलाई सुकुलगुण्डाहरूले बन्दी बनाउनु स्वभाविक हो । देश सुकुलगुण्डामय बनेको छ । सर्वसाधारणलाई स्वर्ग दिन्छु भनेर वचन दिनेहरूले तिनको जीवनलाई नर्कमय बनाइदिएपछि लोकतन्त्र लोकका लागि अँध्यारोतन्त्र बनेको छ । बेला बेलामा उखान टुकका हालेर प्रधानमन्त्री ओलीले चाँदीका धेरा देखाउँछन्, जुन आजको भोलि नै बिलुप्त हुन्छन् । सत्ता रमाइलोमे लाको चटकेको चटक जो बनेको छ । कुमालेको चक्र बनेको छ नेपालको

प्रचण्ड एमालेमा बिलय भए, बैद्य बिप्लवहरू कराइरहेका छन् । बाबुराम पाखा लागे । विवेकशील साभाले चुनावमा केही चुरीफुरी गरेको थियो, आफू आफूमै दाँत भाराभार गरेका छन् । राप्रपा नामका ३ पार्टी जुद्ने र फुद्ने क्रम जारी छ । प्रतिपक्षीमा नेपाली कांग्रेस छ, उसले अझै वीपीको धार पक्रिन सकेको छैन । उल्टो आन्दोलनको नाममा आगजनी गरेर बाँकी बक्यौता आकर्षण पनि कमजार पार्दैछ । नेकपा गजनीतिक जंगलको प्रक्लो मिहं भन्दा हङ्कूँ ।

हावामा नाच्ने राजनीतिले परिणाम
केही पनि दिन्न । सपना देखाउँछ
र आफू र सबैलाई शोम शर्माको
कथाजस्तोमात्र बनाउँछ । एउटा नाटक
ओलीले मञ्चन गरे, उनको सफलताले
उनलाई स्थिर सरकारको नाइके बनायो ।
अर्को नाटकीय परिवर्तन हुने सम्भाबना
�ैन । ओली वर्तमान नेपालका बास्सा
हुन् । धृतराष्ट्रजस्ता अन्धा बास्सा ।
यो सरकार भ्रष्टाचारलाई संरक्षण गर्दै,
अपराधीलाई काखी च्याप्छ, बलात्कारी
र हत्यारालाई छोपछाप पार्दै । जतिसुकै
आची छोपे पनि गन्ध त आउँछ आउँछ ।
आज जनतामा पन्पिएको खिन्नता यही
दुर्गन्ध हो ।

समाजवाद अर्कोतिर । अन्तमा समाजवाद नै हो र माओवादीहरू पनि समाजवाद भनिरहेका छन् । कुनै बादीसँग पनि देश कसरी बनाउने स्पष्ट नक्सा छैन । अवसर छोपी छोपी, मौका हेरी हेरी बोल्छन्, गर्घन् र चल्छन् । लोकतन्त्रको योभन्दा अर्को उपहास हुनसक्दैन । ०६३ सालको राजनीतिक परिवर्तन, ०६५ सालको गणतन्त्र र ०७२ सालको फास्ट ट्याकबाट घोषणा गरिएको संविधानको लास्ट ट्याकम छ केपी ओलीको शासन ।

ज्ञानेन्द्र शाहलाई जितिसुकै गाली गरे पनि अन्ततः उनीभन्दा देशभक्त त अरु देखिएनन् । उनी हिजो जहाँ थिए, आज पनि त्यहाँ छन् । हाम्रा सडकाखापे नेताहरू महल, पजेरो, स्वीस वैकसम्म पुगिसके । दई थान जहाज किन्ता वा जलसेतको

A black and white photograph of a woman in a saree standing in a modern kitchen. She is holding a small white box in her right hand and a large grey LPG cylinder in her left hand. The LPG cylinder has 'NET WT. 14.2 Kg.' and 'STC GAS' printed on it. In the top right corner, there is a circular logo featuring a stylized oil lamp with the text 'गृह व विद्युत' (Gruh Va Vidya) around it.

ਸਾਈਟ ਡ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਮਪੋਨੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਡ

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाणडर्डको भित्र बाहिर रखर कोट मै बीस्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
 - उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
 - पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
 - कम्प्यूटर प्राविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आगा ढाक्क हब्हास

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बरतुहरा

पढथयौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज।

मन्यो ज्यौदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले समिक्षयो देशको माटो।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

एकवर्ष कार्यकाल उत्साहजनक रहेन

आउंदो हप्ता केपी ओली प्रधानमन्त्री भएको एक वर्ष पूरा हुँदैछ। एक वर्षको समयमा ओली नेतृत्वको सरकारले केही अपवादलाई छोडेर भन्ने हो भने जनताका लागि खासै उपलब्धीमूलक काम गर्न सकेको देखिएको छैन। ओली नेतृत्वको सरकारले मुलुकमा भएका हत्या हिसा बलाकार गुण्डागर्वालाई रोक्ने प्रयास गर्न बताइरहँदा समेत त्यस्ता अपराधलाई नियन्त्रण गर्न गृह प्रशासन असफल सावित भएको जस्तो देखिएको छ। गत श्रावण १० गते कञ्चनपुरकी ३३ वर्षीय निर्मला पन्तको बलाकारपछि भएको हत्यामा संलग्न भएका अपराधीहरूलाई सरकारले कानुनी कठघरामा ल्याउन नसकेकोमा चौतर्फी आलोचना भएको छ भने निर्दोष व्यक्तिहरूलाई पक्राउ गरी अपराध स्वीकार गर्न बाध्य परिनु गृह प्रशासनको चरम लापरवाही र हेलचेकाई स्वीकार गर्नेपर्दछ। सरकारले विभिन्न समयमा गरेका निर्णयहरू समेत हुव्हु कार्यान्वयन हुन नसकेको र कतिपय निर्णयहरूमा सरकार चुकेको हुनाले ओली नेतृत्वको सरकारको एक वर्ष कार्यकाल हैर्दार सरकारलाई पूर्ण रूपमा विश्वास गरीहाले आधारहरू भेटिएका छैनन्।

सरकारले यातायात क्षेत्रमा रहेको सिनिडिकेट हटाउने निर्णय गरेपनि अहिलेसम्म सिनिडिकेट कायम रहेको छ। दुला दुला ठेकपादामा हुने सिनिडिकेट कायम रहेको छ। दुला दुला आयोजनाहरूको ठेकका लिने तर तोकिएको समयसीमा भित्रमा कार्य सम्पन्न नाहन्ने ठेकेदारहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याउने भनेर ७७ वर्षे जिल्लाका जिल्ला प्रशासन कार्यालयले गृह मन्त्रालयमा नाम पठाएपनि आजसम्म कर्तृतावाला कारबाही गरिएको छैन। उट्टो उत्तीर्णहरूलाई नै अर्को ठेकका दिएको छ। यसरी पूरा हुनै नसक्ने निर्णय गर्नु कैमै हालतमा पनि उचित हुन सक्दैन। मन्त्रिपरिषद्ले निर्णय गरिसकेपछि त्यो निर्णय कार्यान्वयन हुँैपर्दछ तर हुचाका भरमा निर्णय गर्न अनि कार्यान्वयन तगरी फेरी अर्को निर्णय गर्न गरिएको हुनाले सरकारको विश्वसनियतमाथि नै प्रश्न उठ्न थालेको छ। विगतको शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले राज्यको ढुकुटी रित्याएको आरोप नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका नेतृत्वहरू र सरकारले लगाउँदै आएपनि ओली नेतृत्वको सरकारले नेकपाका नेता तथा कार्यकारीहरूलाई बिना आधार रकम बाँझन छाडेको छैन। सरकारले ६ महिना भित्रमा ६ करोडभन्दा बढी अर्थिक सहायताको नाममा रकम बाँझेको छ भने मन्त्रीहरूले आफ्नो जिल्लामा र आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रमा जाँचसमेत भत्ता लिईरहेका छन्। यो ठाउँ गलत कार्य हो। सरकारले आर्को बानाएको नियमावली विपरितका कार्यगरी भत्ता बुझ्ने मन्त्रीहरूलाई किन त्यस्तो छुट ?

ओली नेतृत्वको सरकारले अर्थिक मितव्यायिता अपनाउने र अर्थिक अनुशासन कायम गर्न भन्नै विगतमा केही विभागका कर्मचारी र पदाधिकारीलाई दिई आएको भत्ता बजेट मार्फत कटौती गरेको थियो। त्यसबेला ५०, ८० र १०० प्रतिशत भत्ता लिने गरेका कर्मचारी र पदाधिकारीहरूको मागलाई ध्यानमा राखी सरकारले अखिल्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका पदाधिकारी र कर्मचारीहरूलाई माघ महिनादेखि नै सतप्रतिशत भत्ता दिन निर्णय गरेको छ। अखिल्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा केन्द्रीय कार्यालय र क्षेत्रीय कार्यालयमा गरी झण्डै ३ सय कर्मचारी रहेका छन्। एकै तहमा काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई सरकारले नै विभेद गरेको भन्नै कर्मचारीहरूले आक्रोश व्यक्त गर्न थालेपछि सरकारले अब विगतमा ५०, ८० र १०० प्रतिशत भत्ता लिँदै आएको कर्मचारीहरूलाई भत्ता दिने निर्णय गर्न तयारी गरिरहेको छ। त्यसरी भत्ता दिँदा राज्यकोषमा साडे ५ अर्बन्दा बढीको भार पर्नेछ। साडे ५ अर्बले भण्डै ५० मेगावाट विद्युत उत्पादन हुन्छ। प्रयोग वर्ष त्यो रकम थाउँ जाने हो भने भारतबाट विद्युत ल्याउनुपर्ने अवस्था अन्त्य हुने भएपनि त्यसतर्फ सरकारले ध्यान दिन सकेको छैन।

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी नेतृत्वको सरकारले निर्वाचनका बेला चुनावी घोषणापत्र मार्फत जनतालाई दिएका आश्वासनहरू पूरा गर्दै जानुपर्नेमा त्यसी हुन सकिरहेको छैन। सबै तहको निर्वाचन सम्पन्न भएको एक वर्षभन्दा बढी भएपनि जनताले चाहेजस्तो सेवा सुविधा पाउन सकेका छैनन्। प्रधानमन्त्रीले भन्ने गरेको सम्भू नेपाली नेपालीको नारापनि क्रमशः कमजोर हुँदै गएको छ। उक्त नारालाई पूरा गर्न सबै राजनीतिक दलहरूसँगको सम्बन्ध रास्तो हुनु आवश्यक छ। तर पछिल्लो समयमा प्रमुख प्रतिपक्षी दललाई समेत सरकारले विश्वासमा लिन सकिरहेको छैन। मुलुकमा भएका दुला दुला भ्रष्टाचारका मामिलामा सत्ताधारी दलको नेताहरू र प्रमुख प्रतिपक्षी दलको नेतासमेत जोडिएका हुनाले अविलम्ब त्यसको छालविन गरी भ्रष्टाचारमा संलग्न भएको हत्यामा ल्याउनुपर्नेमा सरकार समेत त्यसमा चुकेको छ। वाइडवडी खरिद काण्डको सत्य वास्तविकता के हो त्यो जाने अधिकार जनतालाई छ तर किन त्यो काण्डलाई रापसाप बनाइने प्रयास गरिएदै। नेकपालाई जनताले विश्वास गरेर संसदमा भण्डै एकै दुई तिहाई मत दिएका छैन। पाँच वर्ष कार्यकाल छ, पछि गरीला भनेर सरकारले भन्ने अवस्था छैन। जनताले विकास निर्माणका कार्य खोजेका छैन। अनावश्यक कर लगाएर जनतालाई आक्रोशित पार्बुन्दा सरकारले मितव्यायिता अपनाएको खण्डमा करको बोक्काट जनताले मुक्ति पाउने हुनाले त्यसतर्फ सरकार अग्रसर होस् भन्ने कामना।

दुई तिहाई राज्य सञ्चालनको लागि हो कानुन मिट्न होइन

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

समितिको बैठक अन्त्य गर्नुपर्नेमा सत्तापक्षको बहुमत रहेको भन्नै प्रक्रिया अगाडि बढाउनुले सत्तापक्षले संसदमा द्वन्द्व उत्पन्न गर्न खोजेको जस्तो देखिएको छ। त्यसमा समेत सभामुख्य कृष्णबहादुर महराले साथ दिनु भनेको लोकतान्त्रिक अभ्यासको विपरितको कार्य हो। प्रतिपक्षी दलले लिखित आपति जनाउँदै संसदीय सुनुवाई समितिले सिफारिस गरेका व्यक्तिहरूका विरुद्धमा उजुरी लिन सुरु गर्नु र सोमबार नै उजुरी हालने सूचना जारी गर्नु लोकतान्त्रिक व्यवस्थाको धज्जी उडाउनुहोक अन्य केही हुन सक्दैन। यस कार्यलाई विडम्बनापूर्ण कार्य मानिनुपर्दछ। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको दुई तिहाईको दम्भ संसद देखि सङ्केतमा देखिन थालेको छ। जनताले दिएको मतलाई वेवास्ता गर्दै जथाभावी निर्णय गर्न र विपक्षीहरूलाई समेत विश्वासमा लिन सकेको अवस्थामा फेरी संविधान र कानुनको उल्लंघन हुने कार्यमा सरकार किन उद्देश रहेको छ। सरकारसँग दुई तिहाईको मत रहेको छ। सरकारलाई राज्य सञ्चालनका लागि संविधान बाधक भयो भने संविधान संशोधन गर्न सक्छ सत्ताधारी दलसँग दुई तिहाईमन्दा बढीको मत रहेकोले संविधानका लागि विपक्षीको मत उसलाई आवश्यक पर्दैन तर किन जो त्यसो गरिरहेको छैन ? दुई तिहाई मत छ भन्दैमा संविधान ऐन कानुन उल्लंघन गर्ने अधिकार सरकारलाई छैन दुई तिहाई मत त सरकार सञ्चालनका लागि मात्र होइन भनेर सत्ताधारी दल र सरकारले बुझ्नु आवश्यक छ।

केपी ओली नेतृत्वको सरकारको एकवर्ष कार्यकाल आउंदो हप्तामा पुग्दैछ। सरकारको एकवर्ष कार्यकाल हैर्दा त्यति उत्साहजनक नदेखिएपनि जनतामा फिनो आशा बाँकी रहेको छ। संसदीय परम्परा र लोकतान्त्रिक पद्धति अनुसार सरकार सञ्चालन हुन सकिरहेको छैन। दुईवटा तुला कम्युनिष्ट पार्टीहरू एकीकरण भएर चुनावमा गएका र जनाउँदै भुटा आश्वासनहरू बाँडेका हुनाले मात्र उनीहरूले बहुमत ल्याएका हुन्। बहुमत ल्याउना प्रधानमन्त्री केपी ओलीको तुलो हात रहेको छ। ओली अधिल्लो पटक प्रधानमन्त्री भुटा आश्वासनहरू बाँडेका हुनाले गर्ने वाराहा र बाँडेका हुन्। बहुमत ल्याउना प्रधानमन्त्री आधारमा नाम विपक्षीको दलका नेता पुष्टकमल दाहालले आफूलाई ४८ घण्टा आगावै जानकारी नगराईएको भएर सर्वांग भद्रै सर्वांग अदालतमा मुद्दा वायर गरेका थिए। त्यही मुद्दामा अदालतले त्यसेवेला परिषद्वाले गरेका निर्णयहरूका कानुन बमोजिम नभएको फैसला सुनाएको थियो। अहिले केपी ओली नेतृत्वको परिषद्वाले सिफारिस त्यही आधारमा समेत कानुन विपरित हुने गलत थियो। त्यो निर्णय नै गलत रहेको छ। तत्कालिन प्रधानमन्त्री माधवकुमार नेपाल रहेका बेला तत्कालिन प्रतिपक्षी कार्यकाल विजयहरूलाई संसदीय समेत तरिका देखिएको छ। संसदीय परिषद्वाले गरेका निर्णयहरूको विवरणमा विपक्षीको दलका नेता पुष्टकमल दाहालले आफूलाई ४८ घण्टा आगावै जानकारी र बाँडेका हुन्। बहुमत ल्याउना प्रधानमन्त्री आधारमा नाम विपक्षीको दलका नेता पुष्टकमल दाहालले आफूलाई भुटा आश्वासनहरू बाँडेका हुन्। बहुमत ल्याउना प्रधानमन्त्री केपी ओलीको तुलो हात रहेको छ। ओली अधिल्लो पटक प्रधानमन्त्री भुटा आश्वासनहरू बाँडेका हुन्। बहुमत ल्याउना प्रधानमन्त्री आधारमा नाम विपक्षीको दलका नेता पुष्टकमल दाहालले आफूलाई भुटा आश्वासनहरू बाँडेका हुन्। बहुमत ल्याउना प्रधानमन्त्री केपी ओलीको तुलो हात रहेको छ। ओल

राजनीतिमा बढ़दै गएको नाफामुखी विष्टन

रोशन जनकपुरी

सामाजिक अन्तर्विरोधहरू जब जटिल हुँच र सहजे समाधान हुने स्थिति रहेदैन, अनि समाजले आफूभन्दा माथि राज्यसत्ताको निर्माण गर्दछ। समाजले राज्यसत्तालाई विशिष्ट अधिकारहरू र शक्ति सुम्पन्छ। यसको अर्थ राज्यनिर्माणको उद्देश्य समाजमा उत्पन्न समस्याहरूको समाधान गर्नु हो। तर जब राज्यसत्तामा गएका प्रतिनिधिहरू जनताको समस्या समाधान गर्नुको साटो समाजले दिएको शक्ति उपयोग गरेर समाज अथवा जनतामा शासन गर्न थाल्दछन् अनि राज्यसत्ता र समाज दुई समानान्तर धाराजस्तो हुन्जान्छ। यसले समाज र राज्यसत्ता बीच द्वन्द्व सृजना गर्दछ। समाजले आफू विपरीतको राज्यसत्तालाई विस्थापित गरि अर्को, आफू अनुकूलको राज्यसत्ता निर्माण गर्न कोशिस गर्दछ। शासकर्वार्य राज्यसत्ताले समाज वा जनताका प्रयासहरूलाई विफल पार्न प्रहरी र सेनाजस्तो शक्ति प्रयोग गर्दछ। जनताद्वारा गरिएका आन्दोलन, विद्रोह र क्रान्तिहरू यसेका परिणाम हुन्।

अहिले हामीले उपभोग गरिरहेको गणतन्त्र नेपाली जनताले पुरानो निरङ्गकुश राजतन्त्र र उसका मतियार विरुद्ध गरेको अथक संघर्ष, त्याग, र बलिदानको परिणाम हो। यसको निर्मिति नेपाली जनताका हजारौं सर्वोत्तम छो राठोरीहरूले जीवन अर्पण गरे। हुन त नेपालमा गणतन्त्रको आन्दोलनको चरमोत्कर्ष माओवादी जनयुद्ध हो, जस्ता श्रमजीविवर्ग र उत्तीर्णित समुदायको नेतृत्वमा जनगणतन्त्रको निर्माण गर्न उद्देश्यले नेपाली जनताले दशवर्ष सम्म हातियारबद्ध संघर्ष गरे। यस अर्थमा हामीहरूले वर्तमानमा भोगीरहेको गणतन्त्र अधूरै छ। किनभने अहिलेपनि शासनमा अभियात्य र सम्पन्नवर्गकै प्रभूत्व छ र श्रमजीविवर्ग र उत्तीर्णित समुदायहरू पछिलो पक्षिमा नै छन्। वर्तमान गणतन्त्रलाई देशका बहुसंख्यक गरिखाने वर्ग र उत्तीर्णित समुदायहरूको पहुँचमा ल्याउन निर्णयक संघर्षको आवश्यकता बँकी नै छ। तरपनि निरङ्गकुश राजतन्त्र नेपाली जनताको त्याग, तपस्या र बलिदानको परिणाम हो भन्नेमा दुर्भाग्यता हुन्।

नेपालमा गणतन्त्रको इतिहास हेतु हो भने विचारात्मकरूपमा

कम्प्युनिस्टहरू हमेशा गणतन्त्रको पक्षमा रहेभने नेपालीकौंग्रेस कुनैबेला गणतन्त्र त, कुनैबेला संवैधानिक राजतन्त्रको पक्षमा, अस्थिर देखिएका हुन्। विस. २०१७ सालमा राजा महेन्द्रले संसदिय व्यवस्थालाई निरस्त गरेर निरङ्गकुश पञ्चायती व्यवस्थाको शुरुआत सजिलै गर्नसक्नुको पछाडीको विभिन्न कारणहरूमा नेकाभित्रको यो वैचारिक अन्यौलपनि एउटा प्रमुख कारण हो। राजा महेन्द्रको यस निरङ्गकुश कार्यले सचेत जनताबीच आत्रोश बढाएको थियो। अझ जननिवार्ता चत सरकारबाट विस्थापित हुनुपरेको नेपालीकौंग्रेसमा आक्रोश थपिनुपनि स्वाभाविक थियो। भारतमा निवासित नेपालीकौंग्रेसका नेताहरू राजा महेन्द्रलाई यसको दरो जवाफ दिन चाहन्थे। नेपालीकौंग्रेसको नेतृत्वको एउटा हिस्सा राजा महेन्द्र माथी दबाब सृजना गरेर उनिसंग मिलेर शासन गर्न चाहन्थ्यो भने अर्को हिस्सा राजतन्त्रबाट मुक्ति चाहन्थ्यो। ऐतिहासिक सोतहरूका अनुसार पटनामा बसेको एउटा बैठकमा राजामहेन्द्र विरुद्ध सशस्त्र संघर्ष गर्न निर्णय गरिएपनि पार्टी भत्र यो वैचारिक अन्यौलपनि यथावत् नै थियो। विस. ०१८सालमा जनकपुरमा राजा महेन्द्रमाथी बम प्रहार र दुर्गानन्दको शहादत यसेको परिणाम थियो।

धनुषा जिल्लाको जटही गाउँमा

विस. १९९९ वैशाख १४ गते जन्मेका दुर्गानन्द त्यतिबेला सीमापारी भारत मधुबनी जिलाको उमागाँवमा दश कक्षाका छात्र थिए। उमागाँव नेपालीकौंग्रेसका नेता र कार्यकर्ताहरूको आश्रयस्थल भएकोले, यसैक्रममा दुर्गानन्द उनिहरूको सम्पर्कमा आए। सीमाक्षेत्रमा उनको गाउँ जटहीमापनि राणाविरोधी राजनीतिक नेता-कार्यकर्ताहरूको अस्थायी आश्रयस्थल थियो। यसैक्रममा तत्कालीन समयमा नेपालीकौंग्रेसका यसक्षेत्रका वरिष्ठ नेता सरोजप्रसाद कोइरालाको पहलमा उनि नेपालीकौंग्रेसमा सक्रिय भएका थिए। विस. २०१८ साल माघ ९ गते राजामहेन्द्र जनकपुर आउनलागेको थाहापाएर नेपालीकौंग्रेसको एउटा हिस्साले उनिमाथी बमप्रहार गर्ने योजना बनायो। यसको निर्मित हालको जनकपुरधाम उपग्रहनगरपालिका अन्तर्गत लोहना गाउँका अरविन्द ठाकुर र दुर्गानन्दलाई यस्को जिम्मा दिइयो। राजा महेन्द्र माथी जनकपुर विमानस्थलमा बम

प्रहार गर्ने पहिलो जिम्मेवारी अरविन्द ठाकुरको थियो, तर विमानस्थलमा गुप्तावरहरूले विनेर उनि बम प्रहार गर्नुभन्दा पहिले नै पकाउ परे। तर जनकपुरको जानकीमन्दिरको प्राङ्गणमा दुर्गानन्द राजामहेन्द्र माथी बमप्रहार गर्न सफल भए। उनले प्रहार गरेरको बम राजा चढेको जीपको पछाडीपटी लायो। गाडीलाई क्षती पुगे पनि राजा सुरक्षित रहे। संगै रहेको तुलसी गिरी केही छर्रा लागेर घाइते भए। दुर्गानन्द भीड छलेर त्यहाँबाट भाग्न सफल भए। भनिन्छ उनि फर्केर पार्टी नेताहरूको सम्पर्कमा पुग्ना उनिसंग राजा व्यवहार गरिएन। यसमा नेपालीकौंग्रेस प्रित्रको वैचारिक द्वन्दको कारण एउटा पक्ष उनिप्रति क्षुब्ध देखिएका थिए। जबकि एउटा अत्यन्त ऐतिहासिक कार्यभार पूरा गरेर फर्को दुर्गानन्दसंग उच्च सम्मानपूर्ण व्यवहार गरिनु पर्दथ्यो। यसका पछाडीको कूटनीतिक कारणहरूमा नेपाली कौंग्रेसको आन्योलभने यथावत् नै थियो। उता पञ्चायती सरकारले उनको गाउँमा उनको घरपरिवारका सदस्यलाई पक्षमा त थियो, तर उनिमाथी घातक प्रहारको पक्षमा थिएन भन्ने तथ्यपनि प्रमुख थियो। उता पञ्चायती सरकारले उनको गाउँमा उनको घरपरिवारका सदस्यलाई पक्षमा त थियो। एकातिर पञ्चायत्रिको एउटा गूटको रुखो व्यवहार र अकोतिर परिवारका सदस्यहरूलाई सरकारी यातनाका समाचारहरूले दुर्गानन्दलाई दुख्य र विचालित बनाएको थियो। यसै अन्यौलमा उनले परिवारका सदस्यलाई मुक्ति दिन आफू पक्षमा दिने निर्णय गरे। (तत्कालीन समयमा नेपाली कौंग्रेसका कार्यकर्ता र पछि नेपाल सदभावना पार्टीका नेतासमेत भएका खुशीलाल मण्डलले दिएको एउटा अन्तर्वात्मा जनकपुरमा तत्कालीन एसपी मानबहादुरले आन्तरिक पहल गरेका थिए भन्ने सुनेको भनेका छन्, तर उनि बाहेक यसको कुनै विश्वनीय आधार पाइँदैन।) यसैक्रममा विस. २०१९ साल वैशाखमा यसेको नेपालीकौंग्रेसका नेता-कार्यकर्ताहरूको अस्थायी आश्रयस्थल थिए। यसैक्रममा तत्कालीन समयमा नेपालीकौंग्रेसका यसक्षेत्रका वरिष्ठ नेता सरोजप्रसाद कोइरालाको पहलमा उनि नेपालीकौंग्रेसमा सक्रिय भएका थिए। जनकपुरबाट उनलाई जलेश्वर नजिकको परिकोली ब्याकमा राखियो र त्यसपछि हेलीकप्टरमा काठमाडौं सेन्ट्रलजेल पुन्याइयो। राणकालको अन्तपाति नेपालको कानूनमा मृत्युदण्ड हटाइएको

थियो, तर राजा महेन्द्रमाथी प्रहार गर्नेलाई मार्नकै निर्मित सम्बिधानमा संशोधन गरियो र विशेष अदालतबाट राजकाज अपराध र सजाय ऐन-२०१९ बमोजिम विस. २०१९ भदौ १९ गते दुर्गानन्द, अरविन्द ठाकुर र दलसिंह थापालाई मृत्युदण्डको सजाय दिने निर्णय गयो। त्यस वर्ष फागुन १४गते सर्वोच्च अदालतलेपनि यस निर्णयलाई सदर गन्यो। केही अपुर्ट सोतहरूका अनुसार राजामहेन्द्रकी जेती रानी इन्द्रराज्य लक्ष्मीदेवी शहको माध्यमबाट केही मानिसहरूले राजासमक्ष उनिहरूको निर्मित क्षमादानको पहलपनि गरेका थिए। तर दुर्गानन्दले गल्ती स्वीकार गर्न र क्षमा माँग्न तयार भएनन्। यसैको परिणाम थियो राजा महेन्द्रले विस. २०२० साल पौष २१ गते दुर्गानन्दलाई मृत्युदण्ड दिने निर्णयलाई अन्तिम स्वीकृति दिए र अन्यको सजाय आजीवन कारावासमा परिणत भयो। यसको एकमहिना पछि विस. २०२० साल माघ ५ गते मध्यरातमा दुर्गानन्दलाई सेन्ट्रलजेलको गोलघर र जनाना जेल बीचको भागमा लागेर गोली हानेर मृत्युदण्ड दिइयो।

मृत्युदण्ड दिने दिन उनलाई श्रीमति

(काशीदेवी) र आमा सुकुमारीदेवीसंग भैंट गर्न दिइएको थियो। गणतन्त्र आउँदा तत्कालीन तराईमधेश लोकतान्त्रिक पार्टी (हाल राजपामा विलय) को तर्फबाट मनोनित सांसद भएकी श्रीमती काशीदेवीका अनुसार भैंटका बेला आफूहरू दुखी दुखा दुर्गानन्दले आफू देशको निर्मित बलिदान दिन लागेको र आप्नो बलिदान व्यर्थ न हुने, देशमा निश्चय नै गणतन्त्र आउने भन्दै दुखी न हुन भनेको थिए।

दुर्गानन्द नेपालमा गणतन्त्रको सपना

र विश्वास सहित शहादत दिएको

पहिलो शहीद हुन्। अफसोस, वैचारिक

मतान्तरको कारण उनि सब्दद्व पार्टी

नेपालीकौंग्रेसले (कम से कम पार्टी भित्र

भएपनि) उनलाई लामो समयसम्म शहीद

घोषणासम्म गर्न रुचि देखाएन। देशमा

शहीद सप्ताह मनाउने परम्परा पुरानो हो। माघ १० गते देखि १६ गते शहादत दिएका चारजना शहीद शुक्रकाज शास्त्री, धर्मभक्त, गंगालाल र दशरथचन्दको नाममा मात्र शहीदविवास मनाउने परम्परा राजाकाल देखिएको हो। यसै सतत दिनभित्रके तिथि (माघ१५)मा दुर्गानन्दले शहादत दिएका थिए। तर यो राजाशाहीको प्रभाव थियो कि गणतन्त्रको निर्मित शहादत दिने महान नायकहरू आफैलमा परेका थिए। देशमा गणतन्त्र आएपछि मात्र उनि शहीद घोषित भएको हुन। सौचै दुर

मधेश आन्दोलनले खोजेको भूमिका

सन्तोष मेहता

भनिन्छ समाज सधै परिवर्तनशील हुँच, त्यो स्थिर रहन सक्दैन । यो भनाई मान्ने हो भने समाज सधै संक्रमणकालीन अवस्थाबाट युर्जिरहेको हुँच तर राज्य नै संस्थागत रूपमा ठूलूला परिवर्तनका नेतृत्व विरले गरेका हुँच । यति बेला हामी नेपालका जनता सबै भन्दा बदलिंदो समाजमा बाँचिरहेका छौ । विक्रम सम्बतको साठीको दशकबाट नेपाली समाजको परिवर्तनका परिवर्तनयहरू हामीले महसुस गर्न थालेका हो । हामीले यो अवधीमा नेपाली समाजको परिवर्तनका उत्कर्षहरू अनुभूति गरेको, भोगेको अफ भनो यी सबै परिवर्तनका सम्बाहक समेत भएका छौ । हजारौ बर्ष लाग्न इतिहास भएको सामन्ती राजतन्त्रको अन्त्य, धर्मलाई राज्यको साइनोबाट अलग, निवाचन प्रणालीलाई परिवर्तन, राज्यको समावेशी चरित्रको स्वीकारोति, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना पछि सत्तरीको दशकमा आएर हामी यही परिवर्तनलाई संस्थागत गर्ने प्रयासमा लागि परेका छौ । नेपाली समाजमा इतिहास देखिएकै नेपाल निर्माण भए देखिय यता सबै भन्दा गतिवान र संघन परिवर्तन भइहेको छ र यो दर अफ बढ्दो क्रममा छ । आउने दशकमा हामीले देखेका भोगेका परिवर्तनका स्पटहरू संस्थागत हुँको साथै आर्थिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक, सामाजिक र मनोवैज्ञानिक परिवर्तन अभ गतिवान र संघन बन्छन् ।

वास्तवमा हामीले महसुस गरेको परिवर्तन वा परिवर्तन हुनै लाग्दा रोकिन गएका सवालहरू आदि विगतको दशकमा भएको माओवादी जनयुद्ध र मधेशले गरेको संघर्षकै परिवर्तन हो । पहिले चोटी ०८८ सालपछि संगठित रूपमा शुरुवात भएको मधेश राजनीति र ०५१ पछि प्रारम्भ भएको जनयुद्धका नेतृत्वकर्ताहरू एव संगठनको प्रारम्भिक सोच र वर्तमान हवितरको विश्लेषण गर्न हो भने आगामी दिनमा हुने अफ न्याडिकल परिवर्तनका बेला हामी नेपाली अफ बढी सचेत, अफ बढी क्रियाशील तथा सृजनशील हुन सक्छौ, नत्र परिवर्तनका पहल आफ्नो गतिको पटरी हामीले अनुभव गरेको भन्दा बेर्गै पटरीमा बढ्न सक्छ वा उत्तो गति लिन सक्छ हाम्रा सपनाहरू तुहिन सक्छन, मसिन सक्छन् ।

काँग्रेसबाट अलग भई २०४० सालमा सद्भावना परिषद गठन गरी मधेशको अधिकारका लागि अगाडि बढ्नुभएका गजेन्द्र नारायण सिंहले २०४६ सालमा नेपाल सद्भावना पार्टी स्थापना गर्नुभएको थिए । ०४८ पछि निरन्तर रूपमा मधेशी जनजाती दलित लगायत सिमान्तकृत समुदायलाई मुलधारमा ल्याउनको निर्मित निरन्तर पार्टी संघर्ष एव निवाचनमा सहभागी भइरहान् । सद्भावना पार्टीको लामो इतिहासले थ्रैप्रै नेताहरू जन्माए, मधेशमा राजनीतिक जागरण नै ल्यायो, ठिक १२ वर्ष पहिले फोरमको नेतृत्वमा मधेश आन्दोलन प्रारम्भ हुँदा राजेन्द्र महतोले भन्नु भएको थियो-बालुरु हम ने जम्मा किया मविस उपेन्द्र ने लगादिया । यसको अर्थ पनि मधेशमा सद्भावनाले ल्याएको जाँगरणसँग सम्बन्धित नै हो । गजेन्द्र नारायण सिंहको निधन २०५८ माघ १० गते भएको थिए । त्यसपश्चात सद्भावना पार्टी विभिन्न विराटाट अगाडी बढ्यो, अस्तित्वमा रहेको तिनवटे सद भावनाका विरा राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालमा समाहित हुन पुग्यो ।

माओवादीको खुल्ला वैचारिक शुभेश्वक संस्थाको रूपमा मधेशी जनअधिकार फोरमको जन्म गैरेसकारी संस्थाका रूपमा २०५४ सालमा उपेन्द्र यादवको नेतृत्वमा विराटनगरमा भएको हो । मसीर २०६३ मा तत्कालीन सद्भावना पार्टीले आन्दोलनको थाली गरेको मात्र के थियो, नेपालगञ्ज घटना हुन पुग्यो । संसदमा हुगामा भयो, तर अन्तरिम संविधान त्याउने सवालमा अन्तर्राष्ट्रिय दबावका कारण मधेशकेन्द्रित दल सद्भावना पार्टीले आलोचना गर्दागर्दै पनि अन्तरिम संविधानमा सहमति जनाए । त्यही संविधानलाई जलाएर मधेशमा नै कम चिनिएका उपेन्द्रले रातारात राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय चर्चा बढुले । २०६३ साल माघ २ गतेवाट मधेश आन्दोलनको

शुरुवात भयो । पहिले चरणको आन्दोलन २२ बुँदे सहमति गरि दुर्गमियो । जुन २२ बुँदा पछि आन्दोलनसँग धोखा भएको भनि आलोचना पनि भए पछि सद्भावना पार्टी, तराई मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी र मधेशी जनाधिकार फोरम नेपाल सम्भिलित संयुक्त लोकतान्त्रिक मधेशी मोर्चाको व्यानरमा व्यापक आन्दोलन एव बिद्रोह भयो । आन्दोलनले उठाएको ८ वटा माग मध्ये मधेश स्वायत्त राज्यको मागसहित तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृत्वको सरकारसँग ०६४ साल फागुन १६ गते ८ बुँदे सहमति भयो । मधेशी आन्दोलनको मुख्य उपलब्धि भनेकै अन्तरिम संविधानमा संघीयता भन्ने शब्दले प्रयोग पाउनु थियो । पछि मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल (लोकतान्त्रिक) पार्टी बच्यो । यो पार्टी पुनः दुकिदै मधेशी जन अधिकार फोरम, नेपाल (गणतान्त्रिक) र राष्ट्रिय मधेश समाजवादी पार्टी बच्यो । फोरमस्थान दुकिदैको फोरम (गणतान्त्रिक) र राष्ट्रिय मधेश समाजवादी पार्टी राजपा नेपालमा समाहित भयो । भनिन्छ नि १२ वर्षमा भगेको खोला पुन फर्किन्छ । त्यसै आज फोरमको मूलधारको रूपमा रहेको संघीय समाजवादी फोरम आफुमा रहेको मधेशपनको लिपोत र कम्पुनिस्टकारण गर्नमा व्यस्त छन् भने काग्रेसबाट आएका विजय गच्छारहरू काग्रेसमै फर्किसकेका छन् ।

नेपालको संविधान २०७२ निर्माण र संविधान धोषणा हुँदा अन्य मधेशवादी दलहरू संविधान संशोधनको माग गरिरहँदा उपेन्द्र यादव भने पुनर्लेखनको आवश्यक्ता भएको वकालत गर्दै मधेश दौडाहामा थिए । अन्ततः संविधान संशोधन नभएसम्म निर्वाचनमा नजाने बाचा गरेका उपेन्द्र यादवले संगैको सहर्कीलाई छाडी स्थानीय तहको निर्वाचनमा सहभागी कात्र भएन, नेकपासँग दुई बुँदे तमसुक गरी सत्ता सरकारमा समेत सहभागी हुन पुग्यो । सरकार बनाउनका निर्मित नेकपालाई फोरमको आवश्यक्ता त थिएन नै न त फोरमले गरेको कुनै आन्दोलनको सेटलमेन्ट नै थियो । आमजनले यति मात्र बुझेका छन् की विजेता र पराजितीबीच कुनै पनि सम्मानजनक सम्प्रैता हुन सक्दैन । अहिलेको कार्युनिस्ट सरकार विजेता हो भने फोरम नेपाल र राजपा नेपाल पराजित दल हुन । भन्न संविधानमा संशोधनको कुरा मधेशवादीले उठान गरेको हरेक पल्ट कम्पुनिष्ट पार्टीका मुख्यिया केपी शम्शे ओलीले अस्थीकार गर्दै आएका थिए । संविधान संशोधनको हरेक बुँदामा देशघात देखेन ओलीले उपेन्द्रको संविधान संशोधनको सहमतिलाई कसरी कार्यान्वयन गर्नाले ? देशहितमा मात्र संविधान संशोधन गर्नुपर्छ तर देशहितोको परिभाषा तथा भाष्य निर्माण गर्ने जिम्मा एक जना व्यक्ति ओलीमा मात्र निहित रहेको कुरा अहिलेको दम्भुयुक्त राजनीतिक वातावरणले प्रष्ट गरेको छ । यसेबला राजपा फोरमसँगै हुनु पर्दथियो । यस्तो बातावरणमा मधेशी जनताको अफ विश्वास जित्यु आवश्यक थियो, बहरावाटै दवाब रिजन्ना गर्न सकेको भए साँचै उपलब्धिमूलक हुने थियो ।

नेपालको संविधानको संशोधनबाटे कुरा गर्दा सबैभन्दा नमिलेको विषय भनेकै सिमानक हो जुन विस्तारै सुरक्षाने प्रयास गरिदै छ । सत्तामा रहेको फोरमले त सिमानकमा मुद्दा विसाई सकेका छन्, राजपा पनि सुरक्षाउने हो कि आशका छ । यद्यपि नेपालमा राज्य पुनः संरचनाबाटे समय समयमा चर्चा परिचर्चा हुँदै आएको भएता पनि जनस्तरमा औपचारिक वहश २०६२/०६३ को जनआन्दोलन पूर्व सात राजनीतिक दलहरू र नेकपा (माओवादी) बीच २०६२ साल मंसीर ७ गते सम्पन्न १२ बुँदे सहमतिपछि नै प्रारम्भ भएको हो । उक्त सहमतीमा 'निरङ्गुष्ठ' राजतन्त्रको स्थापना गर्दै राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक सबै क्षेत्रका वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, लिङ्गीय आदि समस्याको समाधान खोज्नुमा नै देश र जनताको भलो हुँचेछ ।

नेपालको संविधानको संशोधनबाटे कुरा गर्दा सबैभन्दा नमिलेको विषय भनेकै सिमानक हो जुन विस्तारै सुरक्षाने प्रयास गरिदै छ । सत्तामा रहेको फोरमले त सिमानकमा मुद्दा विसाई सकेका छन्, राजपा पनि सुरक्षाउने हो कि आशका छ । यद्यपि नेपालमा राज्य पुनः संरचनाबाटे समय समयमा चर्चा परिचर्चा हुँदै आएको भएता पनि जनस्तरमा औपचारिक वहश २०६२/०६३ को जनआन्दोलन पूर्व सात राजनीतिक दलहरू र नेकपा (माओवादी) बीच २०६२ साल मंसीर ७ गते सम्पन्न १२ बुँदे सहमतिपछि नै प्रारम्भ भएको हो । उक्त सहमतीमा 'निरङ्गुष्ठ' राजतन्त्रको स्थापना गर्दै राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक सबै क्षेत्रका वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, लिङ्गीय आदि समस्याको समाधान खोज्नुमा नै देश र जनताको भलो हुँचेछ ।

गर्ने कुरा उल्लेख छ । त्यसपछि २०६३ मंसिर ५ गतेका दिन भएको विस्तृत शान्ति सम्प्रैतामा 'वर्गीय, जातीय, भाषिक, लैडिक, सांस्कृतिक, धार्मिक र क्षेत्रीय भेदभावको अन्त्य गर्दै महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, उत्तीडित, उपेक्षित र अल्पसंख्यक समुदाय, पिछिडिएको क्षेत्र लगायतका समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्ने राज्यको वर्तमान केन्द्रीकृत र एकात्मक ढाँचाको अन्त्य गरी राज्यको समावेशी लोकतान्त्रिक र अग्रामी पुनःसंरचना गर्ने' सहमति भयो । आन्दोलनले उठाएको ८ वटा माग मध्ये स्वायत्त राज्यको मागसहित तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृत्वको सरकारसँग ०६४ साल फागुन १६ गते ८ बुँदे सहमति भयो । २०६३ माघ १ गते ८ अन्तरिम संविधानमा जारी हुँदा राज्यको केन्द्रीकृत र एकात्मक ढाँचाको अन्त्य गर्ने कुरा मात्र उल्लेख भयो । यसै आदिवासी जनजातीको चाहना रहेको राज्यले अब संघीय शासन प्रणाली अपनाउने कुरा उल्लेख भएन । तत्कालीन आठ दल मध्ये सद्भावना पार्टीले अग्रामी पुनःसंरचना ग

६ महिना...

कृषकहरूले लगाएको उखु सुक्न थाएको छ। चिनीमिलहरूले अधिलो वर्षको उखु कृषकहरूको बाँकी रकम समेत कृषकलाई भुक्तानी दिएका छैनन्। चिनी मिलका मालिकहरूको स्वार्थलाई हेरेर सरकारले प्रतिवर्ष एकलाख टनमात्र चीनी आयत गर्न पाउने निर्णय गरेको थियो। त्यसबेला मिल मालिकहरूले कृषकहरूलाई ३ अर्ब भन्दा बढी रकम भुक्तानी दिन बाँकी रहेकोमा अहिले पनि २ अर्बभन्दा बढी बाँकी रहेको छ। कृषकहरूले गत वर्षको बाँकी रकम मान्दा मिल मालिकहरूले नदिएको र कृषकको उखु नै नउठाउने भन्दै भरतबाट उखु त्याउन सरकारसँग माग गरिरहेका छन्। कृषकहरूको सरकारसँग पहुँच नुग्ने भएपनि चीनी मिल मालिकहरूको सरकारसँग सहज पहुँच भएकाले सरकारले स्वदेशी उत्पादन हुँगाहुँदै भरतबाट उखु त्याउन दिने निर्णय गर्न सक्ने सम्भावना रहेको छ। एकातिर

जन सेनाता...

प्रकाण्ड, पोलिट्युरो सदस्य पदम राई, ओम प्रकाश पुन, चिरन पुन लगायतलाई सरकारले पकाज गरी विगतान निर्वाचन भाइन हिसात्मक गतिविधि गरेको अभियोग लगाउँदै एकपछि अर्को जिल्ला लाई मुद्दा चलाउँदै गर्दा सर्वोच्च अदालतको पौँच पटकको बन्दी प्रत्यक्षिकरण आदेशबाट छुटेका प्रकाण्ड गत मंसीर २५ गते काठमाडौंको विशाल सभामा प्रमुख अतिथिका रुपमा उपस्थित भएपछि अर्थ भूमिगत रूपमा रहेको छन्।

विल्लव नेकपाले केही समय अगाडि प्रदेश ५ को पहाडी जिल्लामा देशभरका जनसरकार प्रमुखको भेला गरेर जनसरकार निर्माण र द्वैत सत्ताको अभ्यासलाई तित्र पार्न, जन अभद्रालत गठन, जनसंसद, जनसरकार, जनमिलिसिया गठनलाई तित्र पारी प्रभावकारी

सरकार कृषकको पक्षमा रहेको उदघोष गर्दछ अर्कोतिर व्यवहार ठीक उठ्न्तो।

ओली प्रधानमन्त्री भएपछि आर्थिक सुचांकहरूसमेत सकारात्मक देखिएका छैनन्। अर्थतन्त्रले सही रूपमा गति समेत लिन सकेको छैन। बजारमा सुस्ती छाएको छ। उदाम बढेको छैन। निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरूको अभियक्तिले लगानीको उत्साह देखाउँदैन। आन्तरिक लगानी बढेको छैन भन्ने बैदेशिक लगानीसमेत गत वर्षको भन्दा घटेको छ। स्थिर सरकार भएको र पाँच वर्षसम्म सरकार चल्ने हुँदा स्वदेशी र बैदेशिक लगानी बदनुपर्नमा त्यसो हुन सकिरहेको छैन त्यसको अर्थ हो बैदेशिक लगानी कर्ताहरूले सरकारलाई पत्याउन वा विश्वास गर्न सकेनन्। ६ महिनाको विकास खर्च ९८ प्रतिशत मात्र रहेकोले पनि सरकारको अवस्थालाई कमजोर देखाउँछ। अहिलैकै अवस्था रहे विकास खर्च बढीमा ४०/५० प्रतिशतभन्दा बढी हुन नसक्ने अवस्था रहेकोले अब सरकारले गफ होइन काम गरेर देखाउनुपर्ने अवस्था आएको छ।

बनाउने निर्णय गरेको थियो। फागुन १ गते २३ औं जनयुद्ध दिवसको दिनदेखि एकीकृत क्रान्ति शुरू गर्ने तथारी गरिरहेको विल्लव नेकपाले प्रकाण्डको गिरफतारी पछि सूचना चुहिन पुग्दा जनयुद्धको कार्यक्रमलाई परिवर्तन गरेर दुई महिने सगठन विस्तार र सुदृढिकरण अभियान सञ्चालन गरेको सुरक्षा निकायको विश्लेषण रहेको छ। त्यही भएर अहिले विल्लव नेकपाको नेताहरूले मोवाइलबाट कुरा नगरी म्यासे न्जर, भाइवरबाट कोड भाषामा कुराकानी गर्ने गरी सूचना प्रविधि र सञ्चार विभाग खडा गरी जिल्ला -जिल्लामा कार्यकर्ता खटाएको छ। त्यस्तै विल्लव भिरभित्रै एकीकृत जनक्रान्तिको तथारी गर्न लागेको बुझिएको छ। यसै बीच विल्लव निकट अखिल क्रान्तिकारीले हिजो गरेको शैक्षिक बन्दको कार्यक्रम आशिक रुपमा प्रभावित भएको छ।

सुनकाण्ड, एनसेन लाभ कर छलि असुल उपर, बुद्धीगण्डकी जलविद्युत काण्डको छानबीन गरी दोषी माथि कारवाही गर्न माग गरेको छ। राप्रपाको बैठकमा अध्यक्ष कमल थापाले समसामयिक परिस्थिति र भावी कार्यदिशा सम्बन्धी कार्यपत्र पेश गरेकोमा सो प्रतिवेदन कन्द्रीय समितिबाट सर्वसम्मतिले पारित गरिएको थियो। राप्रपाले एक महिने जन संघर्षको कार्यक्रम धोषणा गरेपछि सत्तारूढ दल, सरकार तिलिमाउन पुगेको छ। राप्रपालाई हिन्दू राष्ट्रको मागमा नेकपा, नेपाली कॉर्प्रेस, मधेसवादी दलका कार्यकर्ता, भोटर, शुभेच्छुकले समेत साथ र समर्थन दिन थालेपछि राप्रपाका नेताहरू निकै उत्साहित भएका छन्। ९२ प्रतिशत जनता अङ्कारा परिवार भएको देशमा परिवारियाको पैसामा बिक्रे ०६३ जेठ ५ मा नेपाललाई अकस्मात, षडयन्त्र पूर्वक धर्म निरपेक्ष राष्ट्र धोषणा गर्ने काम राजावाट उपर्याप्ति संसदले गरेको थियो।

कर्मचारी...

सेवा, समूहका सहस्रिवहरू मध्ये ५७५ जनालाई केन्द्रमा र १०१ जना सहस्रिवहरूलाई प्रदेश र स्थानीय तहमा समायोजन गरिसकेको छ। सहस्रिवहरूको समायोजन लगाउने संघीय मामिलाले विभिन्न समूहका ८८ जना उपसंचारित हरूलाई समायोजन गर्ने खोजेको थियो तर अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत राजश्व समूहका दुई दर्जन उपसंचारित हरूलाई अर्थ मन्त्रालय नाशाहने जिहो गर्दै संघीय मामिल नन्ती लालबाबु परिषिल, संचिव दिनेश कुमार थापालियालाई माथिल्लो निकायबाट दवाव दिएका र यसै मेसोमा शिक्षा र बनका सेयै उपसंचारित हरूले पनि आफूभन्दा जुनियर प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मातहत बसेर काम गर्न नमानेको कारण उपसंचारित समायोजन प्रकृया अलमलमा परेको छ। सरकारले ८८ जना उपसंचारित हरूलाई भेरिफिकेसन भैसकेका २ हजार ८ सय ५० जना शाखा अधिकृतहरूको प्रदेश र स्थानीय तहमा समायोजन गर्न तथारी गरेको छ।

यसैगरी मन्त्रालयले स्थानीय तहमा १ हजार २ सय कर्मचारीहरूको पनि केही दिन वित्र समायोजन गर्ने गरी सूची तथारी पारिहरेको छ। संघीय मामिला मात्रालयले माघ २५ गते भित्र संघिवदेखि शाखा अधिकृत सम्म ५ हजार कर्मचारीहरूको समायोजन गर्ने कार्य तालिका बनाएको थियो। उपसंचारित समायोजनमा चलखेल भइ ढिला हुँदा यो कार्यसूची प्रभावित हुन पुरेको छ। सरकारले आगामी फागुन ५ गते भित्र ७७ हजार ६ सय कर्मचारीहरूको संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा समायोजन गर्ने गरी कार्य गरिरहेको छ। समायोजनमा पराराष्ट्र मन्त्रालयका कर्मचारी बाहेका कर्मचारी समायोजन हुने सूचीमा रहेका छन्।

राष्ट्रपति...

शपथ गराउने प्रबलन रहेपनि गणतन्त्रको धोषणापछि आफैले आफूलाई कार्यबहाक छैनन्। अर्थतन्त्रले सही रूपमा गति समेत लिन सकेको छैन। बजारमा सुस्ती छाएको छ। उदाम बढेको छैन। निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरूको अभियक्तिले लगानीको उत्साह देखाउँदैन। आन्तरिक लगानी बढेको छैन भन्ने बैदेशिक लगानीसमेत गत वर्षको भन्दा घटेको छ। स्थिर सरकार भएको र पाँच वर्षसम्म सरकार चल्ने हुँदा स्वदेशी र बैदेशिक लगानी बदनुपर्नमा त्यसो हुन सकिरहेको छैन त्यसको अर्थ हो बैदेशिक लगानी कर्ताहरूले सरकारलाई स्थानीय गराउने व्यवस्था गरिएपछि पहिलोपटक आवार्यले राष्ट्रपतिबाट राजदूतको सपथ गराउने प्रचलन कार्यमानपनि राजदूतलाई स्थानीय गराउने व्यवस्था गरिएपछि पहिलोपटक आवार्यले राष्ट्रपतिबाट राजदूतको सपथ ग्रहणमा पराराष्ट्रमन्त्री प्रदीप ज्ञावाली उपस्थित भएका थिए। त्यसपछि अहिलेसम्म पनि प्रधानमन्त्रीबाट राजदूतलाई स्थानीय गराउने प्रचलन कार्यमानपनि राजदूतलाई स्थानीय गराउने व्यवस्था गरिएपछि एकाएक संघस्त्र पछि हट्यो, गृहमन्त्रालय चुप लाग्यो र संघस्त्रका इकाइहरूको नाम नम्बरबाट होइन, नम्बर र नाम पुरानै नाम जोडेर बुझिए बानाइएको छ।

संघस्त्रको पुनर्संरचना मै थियो, देवी

गृह मन्त्रालय सशस्त्रमै फेल

काठमाडौं। गृहमन्त्रालयले संघस्त्रका देवी देवताहरूका नाममा रहेका गण, इकाइहरूको नाम फेर्ने संघस्त्रलाई दबाव दिएपछि आइजीपी शैलेन्द्र खनालले त्यही अनुसार निर्णय पनि गराए। राष्ट्रपतिले यसबारेमा के हो? भने चापो लिएपछि एकाएक संघस्त्र पछि हट्यो, गृहमन्त्रालय चुप लाग्यो र संघस्त्रका इकाइहरूको नाम नम्बरबाट होइन, नम्बर र नाम पुरानै नाम जोडेर बुझिए बानाइएको छ।

संघस्त्रको पुनर्संरचना मै थियो, देवी

फलिकने नामहरू मेटदै जाने कम्प्युनिष्ट रणनीति अन्तर्गतको यो कार्य यतिवेला असफल हुन्मुगेको छ।

प्रयत्नको पुनर्संरचना राप्राप लगायत आमचासो आउन थालेपछि राष्ट्रपतिले यसबारेमा बुझेन। प्रयत्न के पनि उद्यो भने फहेले गृहमन्त्रीको नाम रामबहादुर नै मेटाउनु पन्यो। अन्य नेताहरूको परिवारका नाममा पनि हिन्दुत्व भलिकाउ, तिनीहरूलाई मेटाउन थालेपछि कि सकिन। अब १ नम्बर बगलमुखी, यसरी नम्बर र पुरानै नामा जोडेर बुझिए बानाइएको छ।

प्रतिपक्षी दलको नेताको अनुपस्थितिका विभिन्न सम्बन्धानिक आयोगमा संघीयनिक परिषदले अध्यक्षहरूको नाम सिफारिस गरेकोमा त्यो नियुक्तिको सिफारिसलाई सञ्चालने मागासमेत उनीहरूले गरेको थिए। निर्णय नै गलत भएकोले काग्रेसका संसदहरूले संसदीय सुनुवाई समितिको बैठकमा लिएपछि असहमति राख्दै बैठक नै बहिकार गरेको उनीहरूले बताएका थिए। काग्रेसले मुलुकभरमै विरोध कार्यक्रम गरेको दिन नेकपाले भने असहमतिका विषयमा वार्ता गरी सहमति गर्न सकिने भन्दै आन्दोलन स्थगित गर्ने काग्रेसलाई आग्रह गरेको छ। यसरी सत्तापक्ष र व